

Література

1. Сергієнко Д.Я. Формування дослідницьких умінь і навичок в учнів при вивченні біології. – К.: Радянська школа, 1989. – 127 с.
2. Техническое творчество и сельскохозяйственное опытничество во внеклассной работе с учащимися /В.А.Горский, Д.М.Комский, Г.В.Муравьева и др. – М.: Просвещение, 1989. – 207 с.

УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Коваль А.А., Чечотіна С.Ю. (Харків, Полтава)

Розбудова системи освіти України вимагає пошуку та апробації шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, однією з найважливіших форм якого є науково-дослідна робота студентів.

Одна із найважливіших завдань науково-дослідної роботи вищого навчального закладу є: здійснення зв'язків науково-дослідної роботи з навчально-виховним процесом [2].

Робота у наукових лабораторіях і гуртках, участь у студентських наукових громадах та конференціях, – все це дозволяє студенту почати повноцінну наукову роботу.

Науково-дослідна робота студентів, що проводиться у вищій школі, реалізує наступні функції:

а) функцію удосконалення навчального процесу та відображення сучасних наукових досягнень у навчальній діяльності вищої школи;

б) функцію виховання: наукові дослідження розкривають студентам широке коло різноманітних наукових проблем, що сприяють розширенню світогляду, виховують потяг до самоосвіти. Залучення майбутніх фахівців до наукової роботи кафедри на засадах співробітництва студентів та викладачів виховує риси дослідника;

в) функцію розвитку у майбутнього фахівця мислення, умінь спостерігати, аналізувати, навичок самостійної творчої дослідної роботи тощо. Участь студентів у наукових дослідженнях розвиває їх інтерес до науки, до навчання, внаслідок чого підвищується якість підготовки фахівців [5].

Студент, що займається науковою роботою, розвиває такі важливі для майбутнього дослідника якості, як творче мислення, відповідальність і уміння відстоювати свою точку зору. Науково-дослідна робота студентів як складова частина підготовки майбутніх фахівців сприяє підвищенню наукового рівня освіти у студентів, розвитку в них творчого підходу до розв'язання професійних завдань [2].

При впровадженні будь-якої форми науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі необхідно приділити увагу організації індивідуальної наукової роботи студента, забезпечити інформування студентів про вимоги до проведення наукової роботи та оформлення її результатів. Необхідні дані студент може отримати від наукового керівника, а також самостійно із літератури та з мережі Internet. На сайтах багатьох вищих навчальних закладів є сторінки присвячені науково-дослідній роботі студентів, де можна знайти корисну інформацію про різні аспекти науково-дослідної роботи. Нижче подані короткі рекомендації щодо проведення наукового дослідження та його оформлення.

На етапі планування та при проведенні наукового дослідження варто уникати можливих недоліків, до яких слід віднести:

1. Низький науковий та методологічний рівень дослідження.
2. Поверховий, некритичний аналіз історії розвитку досліджуваного питання, наукової літератури.
3. Використання методів, що не забезпечують необхідної об'єктивності й достовірності одержаних емпіричних даних.
4. Некоректне застосування статистичних методів обробки результатів

дослідження.

5. Дублювання тематики досліджень [3].

Досягнення високого методичного та наукового рівня наукового дослідження передбачає:

- відбір найбільш актуальної проблематики;
- конкретне й мотивоване обґрунтування визначення стратегії дослідження, його мети, завдань і предмета;
- спрямованість методики й організації дослідження на розкриття нових наукових фактів, закономірностей біологічних явищ;
- коректну організацію та поетапність проведення науково-дослідної роботи на основі системно-структурного підходу;
- визначеність у виборі та застосуванні стандартних методик дослідження [3];

Робота над науковим дослідженням передбачає дотримання логіки дослідження (послідовність і взаємозв'язок складових елементів дослідницької роботи).

Наукове дослідження передбачає реалізацію таких етапів:

1. Визначення проблеми і вибір теми дослідження.
2. Формулювання провідних ідей і гіпотези.
3. Розробка загального плану пошукової роботи.
4. Опрацювання літературних джерел з досліджуваної проблеми.
5. Відбір методів науково-дослідної роботи.
6. Вивчення досвіду та стану справ з практичних питань біології.
7. Розробка теоретичних положень, методики експерименту, програми дослідження.
8. Розробка теоретичних положень.
9. Дослідна робота. Нагромадження емпіричних даних.
10. Аналіз та узагальнення одержаних результатів, формулювання висновків.
11. Літературне оформлення роботи.
12. Впровадження результатів дослідження в практику, оцінка їх ефективності [3].

Отже, однією із головних умов ефективності НДРС у ВНЗ можна назвати правильне, науково обґрунтоване планування дослідження за участю викладачів (вибір теми, мети, гіпотези, об'єкту та предмету дослідження), та чітке дотримання студентами, виконавцями науково-дослідної роботи, логіки наукового дослідження. Обов'язковим є інформаційна і методична підтримка викладачами студентів, що забезпечить ефективність НДРС як форми навчально-виховного процесу.

Література

1. Алексеева О.И. Организация управления научными исследованиями в вузах / О.И. Алексеева, И.Е. Рисин, В.Н. Этингон. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та., 1981. – 87с.
2. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект). – Харків: "ОВС", 2003. – 272с.
3. Основи наукових досліджень – Сайт Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка – http://www.tspu.edu.ua/subjects/72/osnov_nauk_dos/1

ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ФОРМ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Коваль А.А., Чечотіна С.Ю. (Харків, Полтава)

У загальному комплексі підготовки спеціалістів з вищою освітою науково-дослідна робота студентів – один із методів навчання і виховання, який